

Številka zadeve: U-I-119/99

Datum odločbe: 23. 5. 2002

Področje: Vozniško dovoljenje tujcev YU, s stalnim prebivališčem v SLO

Izrek: US je odločilo, da prvi odstavek 134. člena in prvi odstavek 135. člena Zakona o varnosti cestnega prometa (Uradni list RS, št. 30/98 in 61/2000) nista v neskladju z Ustavo. Zakon o varnosti cestnega prometa je v neskladju z Ustavo, ker ni uredil zamenjave voznških dovoljenj, katerih imetniki so državljani drugih republik nekdanje SFRJ, ki so imeli do 25. 6. 1991 na območju Republike Slovenije prijavljeno stalno prebivališče in so od tega dne dalje v Republiki Sloveniji tudi dejansko živeli. Ugotovljeno neskladnost iz 2. točke je zakonodajalec dolžan odpraviti v roku šestih mesecev od objave te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije. Do odprave ugotovljene neskladnosti imajo pravico voziti v Republiki Sloveniji motorna vozila tistih kategorij, ki jih imajo pravico voziti po veljavnem ali neveljavnem voznškem dovoljenju: - državljani drugih republik nekdanje SFRJ, ki so na podlagi Zakona o urejanju statusa državljanov drugih republik naslednic nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 61/99 in 64/01) pridobili dovoljenje za stalno prebivanje in - državljani drugih republik nekdanje SFRJ, ki so na podlagi zakona iz prejšnje alineje vložili prošnjo za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje, pa o njej še ni pravnomočno odločeno.

Dodatno: DZ in Vlada ocenjujeta pobudo kot neutemeljeno.

Odločitev: Soglasno (8:0); število PLM 1: Fišer, ki se mu pridružuje Wedam-Lukić.

SAMO ZA: Wedam-Lukić, Čebulj, Fišer, Janko, Modrijan, Ribičič, Testen in Ude

PLM 1: Fišer, pridružuje Wedam-Lukić

POVZETEK ZADEVE:

Pobudnik izpodbija šesti odstavek 124. člena, prvi odstavek 134. člena ter prvi in peti odstavek 135. člena Zakona o varnosti cestnega prometa (v nadaljevanju ZVCP). Določbe urejajo zamenjavo tujega voznškega dovoljenja za slovensko. Pobudnik je navedel, da je imel od decembra 1978 v Ljubljani prijavljeno stalno prebivališče, da po osamosvojitvi ni zaprosil za državljanstvo Republike Slovenije in da je v začetku aprila 1998 dobil dovoljenje za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji. V letu 1992, ko je potekla veljavnost jugoslovanskega voznškega dovoljenja, naj bi v Ljubljani prosil za izdajo novega. Ker so ga napotili v rojstni kraj, je za podaljšanje prosil tam (v Čačku) in ga dobil. Nato naj bi v Ljubljani prosil za zamenjavo, pa mu je niso odobrili, ker da je potekel enoletni rok, ki naj bi ga določal prvi odstavek 134. člena ZVCP. Pobudnik meni, da bi morali državni organi obveščati posameznike o novi zakonski ureditvi ter o rokih in da pravica do zamenjave voznškega dovoljenja ne bi smela biti vezana na rok. Navedel je, da želi še naprej uporabljati veljavno voznško dovoljenje Zvezne republike Jugoslavije ali ob tem pridobiti slovensko voznško dovoljenje.

US je tako odločalo o dveh vprašanjih:

- ali je imel zakonodajalec zadosten razlog za določitev enoletnega roka za zamenjavo tujega voznškega dovoljenja za slovensko voznško dovoljenje. Moralo je presoditi, ali navedeni določbi, ki omejujeta zamenjavo veljavnega tujega voznškega dovoljenja na eno leto od pričetka prebivanja v Republiki Sloveniji, v skladu z načeli pravne države iz 2. člena Ustave.
- US je presojalo, ali se izpodbijani določbi lahko uporabljata tudi za državljane drugih republik nekdanje SFRJ, ki so po osamosvojitvi Republike Slovenije dobili položaj tujcev, oziroma ali bi zakonodajalec moral glede zamenjave "jugoslovanskih" voznških dovoljenj državljanov drugih republik, ki niso postali državljani Republike Slovenije, sprejeti posebno ureditev.

US je odločilo, da prvi odstavek 134. člena in prvi odstavek 135. člena Zakona o varnosti cestnega prometa (Uradni list RS, št. 30/98 in 61/2000) nista v neskladju z Ustavo. Zakon o varnosti cestnega prometa je v neskladju z Ustavo, ker ni uredil zamenjave voznških dovoljenj, katerih imetniki so državljani drugih republik nekdanje SFRJ, ki so imeli do 25. 6. 1991 na območju Republike Slovenije

prijavljeno stalno prebivališče in so od tega dne dalje v Republiki Sloveniji tudi dejansko živeli. Ugotovljeno neskladnost iz 2. točke je zakonodajalec dolžan odpraviti v roku šestih mesecev od objave te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije. Do odprave ugotovljene neskladnosti imajo pravico voziti v Republiki Sloveniji motorna vozila tistih kategorij, ki jih imajo pravico voziti po veljavnem ali neveljavnem vozniškem dovoljenju: - državljani drugih republik nekdanje SFRJ, ki so na podlagi Zakona o urejanju statusa državljanov drugih republik naslednic nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 61/99 in 64/01) pridobili dovoljenje za stalno prebivanje in - državljani drugih republik nekdanje SFRJ, ki so na podlagi zakona iz prejšnje alineje vložili prošnjo za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje, pa o njej še ni pravnomočno odločeno.

EKONOMSKA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	Nerazporejeno				

V tem primeru ekonomske dimenzije ni.

DRUŽBENA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe		S		PS	
Pozicija LM	PLM				
PLM: Fišer, Wedam-Lukić	2				
ZA: Čebulj, Janko, Modrijan, Ribičič, Testen in Ude	0,5	1	0,5		

Odločba:

V tem primeru gre za družbeno dimenzijo, ker US presoja obravnavo različnih skupin posameznikov med seboj: primerja slovenske državljane z (vsemi) tujci; in znotraj teh zadnjih še posebej državljane drugih republik nekdanje SFRJ, ki so na ozemlju Slovenije imeli prijavljeno stalno prebivališče in so na območju Slovenije tudi dejansko živeli. Za te US odloči, da predstavljajo posebno skupino oseb, ki zahteva tudi posebno prehodno ureditev. Gre torej za razlikovanje znotraj skupine tujcev, zlasti iz naslova zgodovinskih okoliščin razpada nekdanje YU. Ker je položaj teh tujcev – tudi v kontekstu problema izbrisanih – že dalj časa bil neurejen in so bili v primerjavi z ostalimi tujci (v nasprotju z odločbami US) še v slabšem položaju (npr. vozniška dovoljenja so si morali pridobivati v konkretnih postopkih, ker splošne zakonske podlage ni bilo), je US tu ugotovilo kršitev načel pravne države, zakonodajalcu naložilo odpravo protiuustavnosti v roku šestih mesecev, hkrati pa je še določilo način izvršitve odločbe. Ker je US tako zelo močno zavarovalo določeno manjšinsko, zgodovinsko prizadeto skupino tujcev, je pozicija S 2.

Za pozicijo S 1, kljub močnemu varovanju manjšinske skupine tujcev ne gre, ker iz PLM izhaja, da bi US lahko – oz bi moralo biti – tem še bolj naklonjeno, saj bi moralo vozniška dovoljenja posameznikov iz bivše YU, izdana pred letom 1991, obravnavati kot domača in ne kot tuja dovoljenja. S tem do težav, s katerimi se je spopadala velika večina teh posameznikov, sploh ne bi prišlo. Zato je PLM 1, S pa 2.

Nasprotna odločba: PS 4

Gre za ureditev uporabe voznškega dovoljenja, na primeru dveh kategorij voznikov, tujci in domačini. Tujci (vsi) pa se pri nas lahko vozijo eno leto s svojim dovoljenjem, potem pa le, če ga zamenjajo za

našega. Torej da se jim nek časovni okvir, da to storijo (za 4 gre, ker ni to takoj zaukazano, ampak je nuden čas za izvedbo zamenjave). Država poseže in zahteva slovenska vozniška dovoljenja, pri čemer je ne zanima, da bi znotraj teh tujcev zagovarjali neko posebno manjšino s posebnim statusom. Vsi tujci so glede uporabe dovoljenj enaki, država poseže v njihovo pravico do vožnje motornega vozila tako, da zahteva zamenjavo dovoljenja.

AVTORITARNA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe			S		PS
Pozicija LM		PLM			
PLM1: Fišer, Wedam-Lukić		2			
ZA: Čebulj, Janko, Modrijan, Ribičič, Testen in Ude.		0,5	1	0,5	

Odločba:

Avtoritarna dimenzija se v tem primeru pojavlja, zlasti, pri prvem vprašanju glede, katerega je US spoznalo ustavnost predpisa, namreč v dolžnosti zamenjave tujega vozniškega dovoljenja v roku enega leta za vse tujce, ker naj bi lahko samo na ta način učinkovito izvrševali cestno-prometne predpise in nanje vezane kaznovalne sankcije. Iz stališča US izhaja, da je imel normodajalec, ki ga v tem primeru brani Ministrstvo za notranje zadeve, za tako regulacijo prepričljive razloge; medtem ko PLM takemu zaključku nasprotuje in meni, da v luči prometa kot izrazito internacionalizirane aktivnosti, bi lahko v pravice in svoboščine tujcev v zvezi z uporabo tujega vozniškega dovoljenja posegali manj, če bi ustrezno spremenili kaznovalne predpise. Skratka, država bi red lahko dosegala na manj avtoritaran način. V skladu s povedanim je pozicija S 3..

Pri tem je treba poudariti, da je tej dimenziji določeno težo v argumentaciji dati obema vidikoma presoje:

- 1) glede tujcev se zagovarja obstoječa ureditev, Pozicija 5.
- 2) glede državljanov nekdanje SFRJ se ugotovi kršitev načela varstva zaupanja v pravo, kršitev traja že dlje časa, njihov pravni položaj ni urejen, pozicija 1.

Upoštevajoč oba vidika avtoritarne dimenzije v obravnavani zadevi dobimo skupno pozicijo 3.

PLM je 2, ker pravi, da država seveda lahko zagotavlja »red« v cestnem prometu, vendar na milejši način kot s predpisovanjem zamenjave tujih vozniških dovoljenj. Sodba je 3, ker še bolj poudarja red in vztraja pri zamenjavi vozniških dovoljenj. Ni 4 ali 5, kjer bi bil rok še krajši, ali pa bi sploh bila tuja vozniška dovoljenja v SLO neveljavna.

Nasprotna odločba PS bi zavzela pozicijo 5, saj bi pomenila, da bi se tudi tisti del odločbe, v katerem se je sicer ugotovilo neskladje z Ustavo, ohrani v veljavi, torej da Ustavno sodišče presodi, da je zakonodajna ureditev zamenjave tujih vozniških dovoljenj s predpisanim rokom ustavnoskladna. To pa pomeni, da Ustavno sodišče da prednost strogemu spoštovanju pravil, zakonov, ni pomembno, kdo je tujec, tudi državljan nekdanje SFRJ je tujec v Sloveniji, če nima slovenskega državljanstva... Red, pravila imajo prednost pred posameznikom. Pozicija 5.

MEDNARODNA PRAVNA VPETOST (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno-NC)		
Odločitev in sodniki ZA	2	<i>Se sklicuje v sprotni opombi na primerljivo ureditev drugih držav.</i>
PLM1: Fišer, Wedam-Lukić	1	<i>Se ne sklicuje</i>

NAKLONJENOST VLADI (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno - NC)		
Odločitev in sodniki ZA	2	<i>Sledi vladi glede vseh tujcev, ne pa ko gre za ex-YU tujce</i>
PLM1: Fišer, Wedam-Lukić	1	<i>Nasprotuje vladi tudi v razmerju do vseh tujcev.</i>

NAKLONJENOST DZ (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno - NC)		
Odločitev in sodniki ZA	2	<i>Sledi DZ glede vseh tujcev, ne pa ko gre za ex-YU tujce</i>
PLM1: Fišer, Wedam-Lukić	1	<i>Nasprotuje DZ tudi v razmerju do vseh tujcev.</i>